

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Statsvetenskapliga institutionen

Demokratiska analogier och den moraliska staten

En argumentationsanalys av argumenten för stängd diplomati

Kandidatuppsats i statsvetenskap

VT 2015

Linus Forsman

Handledare: Lisbeth Aggestam och Henrik Friberg-Fernros

Ord: 11 999

Abstract

Det råder en inkongruens mellan den inhemska och den internationella arenan i synen på transparens. Demokratier tar ofta stort avstånd till stängda/hemliga politiska metoder inom staten, men i relationen mellan demokratiska stater, inom diplomatin, är detta ett vanligt förfarande. Det är därmed intressant att se hur detta tillstånd försvaras och hur väl det försvaras.

Speciellt då demokrati och transparens även är normativa ställningstaganden, moraliska värderingar bör vara relevant oavsett arena. Diplomati är dessutom i dagens läge en politikform som har starka kopplingar till inhemsk politik. Jag misstänker, och påvisar, att demokratiska argument om stängdhet inte går att isolera till diplomatin utan att det även får implikationer för inhemsk politik. Min argumentationsanalytiska studie understryker därmed svårigheten i att, på demokratisk väg, försvara hemlighetsmakeri på endast ett område i en demokrati.

Innehållsförteckning

Inledning	4
Syfte och frågeställningar	5
Disposition	7
Definitioner	8
Tänkare och teori	10
Metod	14
Analys	20
Corneliu Bjola	20
<i>F1</i>	20
<i>F2</i>	23
<i>F3</i>	25
Curtin och Thompson	28
<i>F1</i>	28
<i>F2</i>	30
<i>F3</i>	31
Slutsats	34
Referenslista	37

Inledning

Det råder liten tvekan om att dagens internationella system är anarkiskt. Detta gör att stater inte kan arbeta utefter samma värderingar och lagar inhemskt som internationellt. Denna skillnad gör att stater frångår mycket av det som inomstatligt tas för givet, exempelvis transparens.

Transparens är rent praktiskt en fundamental byggsten för en fungerande demokrati och inom demokratier finns det tydliga regler för hur detta ska regleras. Demokratiska ledare har incitament att presentera precis information om sådant som intresserar folket, då detta ökar deras chanser att bli omvalda. Stängdhet kan visserligen effektivisera staten, men ställs detta mot risken att inte bli omvald agerar demokratiska ledare hellre på ett öppet sätt (Hollyer, Rosendorff, & Vreeland, 2011). Även om man endast ser till transparens och de värden det är tänkt att uppfylla (förbättra det rättsliga ramverket, stärka institutioner och skapa dialog mellan statliga institutioner och samhället) finns det skäl att anse att detta endast är möjligt inom demokratin. De demokratiska institutionerna måste finnas på plats för att transparens ska vara möjlig. Enligt detta synsätt leder ökad transparens till ökad demokrati. Vidare finns det de som anser att transparens har ett normativt värde, om stater ska handla på ett etiskt vis måste detta ske under transparensens flagg (bl.a. för att staten måste handla öppet för att invånarna ska kunna avgöra etiken i handlandet). Det finns även de som anser att invånarna i en demokratisk stat har äganderätt till information om statens handlingar, på samma sätt som de har rätt till statliga byggnader (Piotrowski. 2014; Stiglitz. 1999; Zuccolotto & Teixeira. 2014). Transparens och demokrati hänger alltså inte bara samman empiriskt, även normativt finns det tydliga kopplingar här.

Samma tillstånd råder ej på den internationella arenan, specifikt inom diplomatin. Inte ens mellan demokratier tas det en särskilt stor hänsyn till öppenhet, jämfört med den inhemska synen, det finns inte heller några tydliga regler för hur detta ska regleras, och om de finns så följs de inte. Vi står nu inför en närmast anomalistisk situation. Inhemskt tas stor respekt till principen om transparens och det finns tydliga regler kring detta som följs, internationellt sett råder en rakt motsatt situation, men i båda fallen talar vi om demokratier. Diplomati verkar ha en särställning i synen på transparens.

Dock finns det goda skäl att anse att diplomati i sig inte är ett politikområde helt isolerat från inhemsk politik. Inhemska aktörer agerar ofta internationellt, och internationella aktörer påverkar stater inhemskt. Stater är endast en del av dessa aktörer. Dagens diplomatiska aktörer utgörs förutom stater bl.a. av internationella organisationer, privata företag, NGO:s, eller t.o.m. privatpersoner. Statliga gränser spelar mindre roll här. Icke-statliga nämnda aktörer har idag större makt än de någonsin har haft tidigare internationellt. "ny", "öppen" och "digital" diplomati är begrepp som alla lägger mer fokus på att koppla ihop alla ovanstående aktörer med varandra och med staten. Gränsen mellan inhemsk och internationell politik suddas enligt detta synsätt ut. Man kan därför vara kritisk till om man kan tala om diplomati utan att ta hänsyn till även andra politikområden. (Melissen. 2005. 190-193; Miskimmon. 2013. 40-43, 63-67; Van Ham. 2010. 91-135)

Det är därför intressant att titta närmare på hur detta tillstånd inom diplomatin försvaras av demokrater och vilka implikationer det får. Alltså: Hur ser argumenten ut för demokratisk diplomatisk stängdhet? Vilka implikationer får argumenten? Det är intressant att se om det finns en gräns för stängd diplomati, om argumenten för detta även kan gälla på den inhemska arenan. Svaret på dessa frågor ökar inte bara vår förståelse för hur den internationella arenan ser ut, utan ger även indikationer för hur utvecklingen bör gå vidare.

Syfte och frågeställningar

Min ambition med studien är att svara på föregående frågor. Mer specifikt ska jag undersöka vilka implikationer argumenten för demokratisk diplomatisk stängdhet får på andra politikområden, närmare bestämt på inhemsk politik i den demokratiska staten. Oavsett hur författarna till argumenten resonerar och vilka moraliska teorier de utgår ifrån, kan de ställa sig bakom demokratiska värderingar, samtidigt som de även ställer sig bakom förekomsten av diplomatisk stängdhet. Demokrati står på en värdegrund om allas lika värde och transparens ger uttryck för detta. Transparens har även vissa värden som är oberoende av demokratin. Exempelvis kan det ge bättre beslut, det kan öka rättfärdigheten i beslutet, ökar förståelsen för beslutet och ökar möjligheterna till ansvarsutkrävande (De Fine Licht. 2014. 24-30; Piotrowski. 2014; Zuccolotto & Teixeira, 2014). Praktiserar man stängdhet mister man dessa värden, men vinner andra, exempelvis

säkerhet och effektivitet (Bjola. 2013; Curtin. 2014; Thompson. 1999), man tar därmed ett moraliskt ställningstagande om att dessa värden är viktigare än de transparens kan erbjuda. Ska man tro Zuccolotto och Teixeira leder dessutom ökad transparens till ökad demokrati. Visserligen behöver inte det motsatta föreligga, men att vara både demokrat och praktisera stängdhet gör att man, ur detta synsätt, hindrar både demokratiska värderingar och de värden transparens på egen hand kan uppfylla. Ett slagkraftigt argument om diplomatisk stängdhet borde alltså söka stöd i moralen, eller argumentera för att moralen inte har någon plats alls på den internationella arenan. Detta är en högst intressant situation i sig och värd att undersöka. Därför är min första frågeställning följande:

F1: Hur ser argumenten för diplomatisk demokratisk stängdhet ut?

Argument som bygger på demokratiska premisser borde dock inte automatiskt endast vara isolerade till den internationella arenan, speciellt då demokrati främst är en idé om statens uppbyggnad, ej om det internationella systemets uppbyggnad. Dagens diplomati får dessutom oftare nu än förr vida implikationer även för inomstatlig politik. Internationellt samarbete sker i dagsläget på en mängd olika nivåer och sker ofta med det direkta målet att förändra den inhemska politiken i de inblandade staterna, speciellt mellan demokratiska stater. EU är ett bra exempel på detta, men är inget isolerat fenomen för min poäng (Melissen. 2005. 3-25, 190-193; Miskimmon. 2013. 40-43, 63-67, 181-182; Van Ham. 2010 114-135). Det finns alltså skäl att misstänka att argument som utgår från demokratin kan vara relevanta även inom den demokratiska staten. Denna poäng understryks av det faktum att demokrati och transparens även har moraliska undertoner. Ett normativt ställningstagande på en arena borde även kunna vara relevant på andra arenor. Demokratiska/moraliska argument om hemlig diplomati bör därför gå att överföra på inhemsk politik (Graham. 2008. 35-38). Man måste därför ha mycket goda skäl att legitimera ett visst handlande internationellt och ett annat inhemskt. Min nästa fråga blir därför:

F2: Finns det något i argumenten i F1 som gör att de bör isoleras till diplomatin?

F2 gör att jag redan när jag redovisar svaret på F1 måste vara tydlig med under vilka

omständigheter stängdhet kan legitimeras, vilka teoretiska antaganden föregår argumentet och hur utvecklar författaren detta? Kan jag ge ett tydligt svar på detta kan jag relativt lätt se om det finns något i argumentationen, dess premisser, som gör att de bör isoleras till diplomatin. Är svaret nej kan man se om stängdhet bör förekomma även inom den demokratiska staten. Detta leder mig till en tredje frågeställning:

F3: Givet ett nekande svar på F2, vad får detta för implikationer för andra politikområden?

F3 följer naturligt efter F2, att jag har separerat dessa frågor är kort sagt för att svaren kräver två olika analysmetoder. F3 är även den beroende på hur detaljerna i svaret på F1 ser ut. Beroende på argumentens uppbyggnad, det värde de vill uppnå och den kontext den används i, får det olika implikationer för inhemsk politik. Detta förklarar jag djupare i mitt metodavsnitt.

Det som är mest intressant i min studie är hur svaret på F3 ser ut, eller snarare om det finns ett svar där överhuvudtaget. Det antyder att man bör se på transparens på samma sätt inomstatligt som utomstatligt. Transparensens ställning inom demokratin skulle kunna ifrågasättas på ett fundamentalt sätt. Min hypotes blir därmed: *Demokratiska argument mot transparent diplomati borde även få inomstatliga implikationer.*

Disposition

Argumenten är ofta uppbyggda med stöd i en eller flera moraliska teorier, argumenten följer därmed av teorin. När jag presenterar moralteorin svarar jag alltså på *F1*. för att undvika onödiga upprepningar kommer jag därför presentera argumenten och moralteorierna i min analys, det blir helt enkelt tydligare att förstå argumentens uppbyggnad om det presenteras i samband med den teoretiska presentationen.

Nedan presenterar jag mina definitioner och resonerar hur jag i mitt arbete ser på transparens, stängdhet, och vad som inte faller in under detta. Jag har dock ett teoriavsnitt, som infaller efter mina definitioner. Där kommer jag att övergripande presentera olika moralteoretiska riktningar som kan vara relevant för ett försvar för hemlig diplomati. Där kommer jag även presentera mitt val

av tänkare och kort diskutera varför jag inte utgår från annan moralteori. Därefter presenterar jag min metod. Sedan följer själva analysen, där jag svarar på mina frågeställningar en och en. Eftersom mina resultat följer av analysen presenteras även det här. Sist presenterar jag mina slutsatser av studien.

Definitioner

Diplomati väljer jag att definiera som tvåvägskommunikation mellan statens representanter (diplomater) och aktörer utanför staten, vilka kan vara andra staters representanter eller andra aktörer som inte tillhör den egna staten. Min definition utgår alltså ifrån diplomaten som en representant för den demokratiska staten och dennes interaktion med andra stater på något sätt. Statens representanter kan se väldigt olika ut och ha vitt skilda arbetsuppgifter, men de främsta är dock statsöverhuvuden/regeringschefer och ambassadpersonal, men även statliga representanter till internationella organisationer (IO). Representanten interagerar med andra staters representanter av samma typ som ovan, men även med NGO:s, företag och t.o.m. privatpersoner som inte tillhör den egna staten. Skickar en stat en representant för att samtala med en gupp eller en person i en annan stat, men som inte representerar denna stat, tolkar jag det ändå som ett diplomatiskt uppdrag. Här har jag hämtat mycket inspiration från begrepp som "ny", "öppen" och "digital" diplomati (Melissen. 2005. 3-25, 190-193; Miskimmon. 2013. 40-43, 63-67, 181-182; Van Ham. 2010 114-135). Detta synsätt tar hänsyn till att det diplomatiska arbetet blir än mer mångfacetterat, som en följd av globalisering, teknisk utveckling och att dagens hot mot staten ser annorlunda ut än vad de gjort tidigare, framförallt har icke-statliga aktörer mycket större makt idag jämfört med förr.

Vad är då inte diplomati? Här finns det två vägar. Diplomati förs av stater för att stärka egna intressen, uppnå vissa mål, genom samtal och samarbete med andra stater, eller organisationer och personer utanför den egna staten, diplomati är tvåvägskommunikation på den internationella arenan. En annan väg för en stat att uppnå sina mål är genom våld. Krig faller naturligt in under denna kategori och är därmed inte diplomati och inget jag kommer fokusera på i min studie. Den andra vägen är att se till angelägenheter som endast berör den egna staten, alltså inhemsk politik. Detta är politik som sker utan att blanda in andra stater, eller andra aktörer utanför staten, varken

diplomatiskt eller på annat sätt. Det är detta som jag kommer att fokusera på, jag ska se om argumenten för hemlig diplomati även kan få implikationer för detta politikområde. I och med globaliseringen kan denna definition bitvis bli problematisk, eftersom så mycket fler politikområden nu än förr har kopplingar till diplomatin (Van Ham. 2010 114-135).

Transparens går som sagt hand i hand med demokratiska värderingar. Tanken är att alla medborgare i en stat har rätt att ta del av samma information som staten har. Transparency International definierar transparens såhär:

Transparency is about shedding light on rules, plans, processes and actions. It is knowing why, how, what, and how much. Transparency ensures that public officials, civil servants, managers, board members and businessmen act visibly and understandably, and report on their activities. And it means that the general public can hold them to account. It is the surest way of guarding against corruption, and helps increase trust in the people and institutions on which our futures depend (Transparency International. 2015)

Denna deskriptiva definition av transparens ger en bra överblick för vad transparens är och vilka värden det kan gynna. Denna definition tar dock med sådant som ej är relevant för mig (företagsöppenhet bl.a.) och jag kommer därmed avgränsa mig till följande punkter formulerade av världshandelsorganisationen:

(i) to make information on relevant laws, regulations and other policies publicly available, (ii) to notify interested parties of relevant laws and regulations and changes to them; and (iii) to ensure that laws and regulations are administered in a uniform, impartial and reasonable manner (Bauhr & Grimes. 2012. 4)

Denna definition stipulerar att lagar, regler och policies ska förtäljas till befolkningen på ett tydligt, konsekvent och lättbegripligt sätt. Denna definition tillåter därmed inte vaga, otydliga eller ambivalenta formuleringar om föregående, den understryker även att när förändringar av föregående planeras ska även detta meddelas på ett tydligt sätt.

Vad som kan anses icke-transparent blir alltså avsaknad av föregående i någon grad, någon sorts undanhållande av sanningen. Det kan röra sig om hemliga möten, hemliga dokument, ljugande eller vaga formuleringar. Argumenten i min studie fokuserar på när detta kombineras med

diplomati. Som synes har jag en ganska bred definition av både diplomati och transparens. Detta gör att jag kan se till diplomatins fulla spektra. Detta inkluderar bl.a. hemliga fredsförhandlingar, hemliga samarbeten/överenskommelser mellan stater och andra aktörer utanför den egna staten, och hemlig dokumentation. Märk väl att diplomati som sagt är tvåvägskommunikation, hemlig diplomati är alltså öppen för de diplomatiska parterna, men hemlig för alla andra, s.k. backchannel-communication. Exemplet ovan är något som återkommer på ett eller annat sätt när jag presenterar argumenten för stängdhet (Bjola. 2013; Curtin. 2014).

Tänkare och teori

Hemlig eller tyst diplomati är ett välkänt fenomen inom internationell politik, däremot är det mindre vanligt att man stöter på tänkare som normativt försvarar detta fenomen. Anledningen till detta kan vara flertalet. Förutom att försvarandet av detta kan tyckas kontroversiellt, krävs det även att man tar ställning inom ett helt annat forskningsfält, nämligen moralteori. Redan när man tar detta steget sållar man bort mycket forskning om internationell politik. Få realistiska tänkare skulle anse att moral hör hemma på den internationella arenan överhuvudtaget och ett försvar av hemlig diplomati skulle därmed inte behövas (Goldmann et.al. 1986. 1-38; Graham. 2008. 26-32).

Dessutom kan många liberala tänkare hålla med om att ett försvar av demokratisk diplomatisk stängdhet är till ingen nytta i dagsläget när det ändå inte finns någon kosmopolitiskt världsregering som kan reglera detta. Dessa liberaler kan ställa sig bakom moralteori, men känner sig avvärjda på den internationella arenan då de håller med realisterna om att den i dagsläget är anarkisk. Detta betyder dock inte att alla resonerar så, internationellt samarbete har ökat drastiskt de senaste hundra åren. Även om vi inte har en världsregering idag finns det de som ser tecken på en utveckling i det hållet. Att på demokratiska grunder diskutera hemlig diplomati får då ökad relevans och det finns tänkare som gör just detta (Graham. 2008. 185-195).

Den förste av dessa tänkare jag presenterar är Corneliu Bjola. Han forskar inom "global governance" (globalt styre), diplomati och internationell etik. Just etiken bakom hemlig diplomati är ett område han återkommer till i sin forskning. I tidigare forskning har han argumenterat för någon form av globalt styre och passar därmed in väl i den "mall" som jag redogjorde för ovan. Han har även tidigare försvarat öppenhet inom den demokratiska staten (Rumänien). Han anser alltså

att transparens har en särställning inom diplomatin. Hans argument om hemlig diplomati är därför intressant att analysera. Hans normativa försvar för diplomatisk stängdhet utgår mycket från Hilary Putnams tankar om pragmatisk pluralism, att det inte finns en, eller ens två, utan flera olika sanningar om världen. Vilket i Bjolas fall betyder att det finns flera olika moralteorier som kan försvara hemlig diplomati. (Bjola. 2002, 2013; University of Oxford. u.å.)

Den andra tänkare som jag tar upp i min studie är Deidre Curtin. Hon, liksom Bjola, forskar om global styrning, men fokuserar på EU och är mer juridiskt inriktad. Hennes forskning går till stor del ut på att effektivisera europeiska unionens lagar och formella uppbyggnad. Mycket av hennes forskning fokuserar på ett öppnare EU och är med i ett forskningsprojekt som berör detta (ReNUAL). Detta är anmärkningsvärt då hon 2014 publicerade en artikel där hon försvarar hemliga metoder inom EU. Hon tar alltså en högst intressant ställning här, att analysera hennes argument är därmed relevant (Curtin. 2014; ReNUAL. u.å; Universiteit van Amsterdam. u.å.). Hon skiljer sig från Bjola i den mån att hon själv inte har forskat om etik, utgår mycket från tankar om "good governance" och effektivitet i sitt argument. Hon tar dock indirekt en moralteoretisk ställning i sitt resonemang då hon utgår mycket från Dennis F. Thompsons (1999) utilitaristiska tankar om demokrati och hemlighetsmakeri. Han forskar om politisk filosofi och politisk teori och har tidigare skrivit mycket om just politisk etik. Att jag utgår främst från Curtins tankar i min studie istället för Thompsons är främst för att hon vidareutvecklar hans resonemang. Medan Thompson håller sig mer på en teoretisk nivå utvecklar Curtin hans resonemang och applicerar det på en EU-kontext.

Bjola och Curtin resonerar ganska olika och utgår från olika teorier när de försvarar hemlig diplomati, vilket är en av anledningarna till att jag valt just dem. Bjola utgår inte från någon specifik universell moralteori utan använder pluralistiska tankar av Putnam som anser att olika moralteorier kan användas i olika sammanhang och att det inte går att fatta beslut endast utifrån fakta eller endast utifrån värderingar, utan att dessa "trasslar in" i varandra när människor fattar beslut. Curtin utgår från utilitarismen, tanken om att största möjliga nytta alltid ska eftersträvas och att detta kan möjliggöras genom Benthams akustiska separation. Hur dessa tankar kan formuleras till ett argument för hemlig diplomati förklaras mer ingående under min analys. Det är viktigt att anmärka att Bjola och Curtin själva inte är moralteoretiker, men de utgår från

moralteoretiska tankar i sin argumentation och hänvisar då till forskare inom området. När jag analyserar deras argument är det alltså främst deras användande av teorin som granskas, inte moralteorin som sådan. (Bjola. 2013; Curtin. 2014; Thompson. 1999)

Dock kan man som sagt istället för att försöka hitta stöd i moralen, föra ett resonemang om att moral inte kan komma till uttryck på den internationella arenan. Kjell Goldmann redogjorde redan 1986 (et al. 1-38) för ett liknande resonemang där han diskuterar argumentet att demokrati inte kan, och därmed ej heller bör, komma till uttryck på den internationella arenan. Detta skulle bero på framförallt tre saker: Demokratiska system är alldeles för långsamma och rigida för att kunna användas på den internationella arenan. Svåra beslut på den internationella arenan är ofta populära bland befolkningen i stort och representanter som beslutar om detta skulle väljas bort. Utrikespolitik uppfattas ofta av den enskilde medborgaren som abstrakt och svårförståeligt, det är svårt att se hur beslut på den internationella arenan faktiskt påverkar individen och därmed svårt att skaffa sig en upplyst åsikt om dessa frågor. Slutsatsen blir att utrikespolitik efter demokratiska spelregler blir ineffektiv och uppfattas som irrationell av andra stater. Om demokrati, transparens och moral har tydliga kopplingar med varandra kan man tolka detta resonemang som ett argument även för hemlig diplomati.

Martin Adelman (2004) tar också en mer realistisk hållning när han försvarar s.k. tyst diplomati. Han försvarar detta utifrån fallet Sydafrika och Zimbabwekrisen år 2000 där Mbeki utövade hemlig diplomati med Mugabe i syfte att mildra krisen i landet. Detta handlande fick skarp kritik från framförallt europeiskt, håll. Kritiken byggde bland annat på Sydafrika hade gått ifrån sin tidigare idealistiska utrikespolitik med arvet från Mandela. Adelman försvarar Sydafrikas mer realistiska hållning med en rad argument: Bland annat anser han att den tidigare idealistiska politiken har varit misslyckad, att Sydafrika inte har resurser att använda andra metoder, att ett Zimbabwe i inbördeskrig skulle drabba Sydafrika hårt, att Mugabe håller viktiga ekonomiska band till Sydafrika stabila och att en mer medlande roll här främjar landets långsiktiga mål i regionen. Hans försvar bygger i det närmaste endast på statens egna intressen och understryker att en mer idealistisk hållning hade skadat statens intresse.

Adelmann diskuterar dock inte mer precist varför just statliga intressen bör trumfa en idealistisk eller moralisk hållning. Dessa tankar skulle kunna kompletteras med Grahams (2008. 31-32) resonemang. Han diskuterar att stater inte kan handla moraliskt utan att det dels kommer vara endast statschefens eller representantens moral som tas i hänsyn, dels för att alla i en stats befolkning inte är upplysta om de moraliska överväganden stater måste fatta internationellt, och slutligen för att även om man utröner den majoritära moraliska hållningen i en stat kan minoriteter eller individer komma att bli tvingade att handla mot sin egna moraliska övertygelse, vilket inte skulle vara i samklang med andra demokratiska värderingar.

Kombinerar man dessa tre tänkare finns det en potential för ett slagkraftigt realistiskt argument för hemlig diplomati (eller mot demokrati generellt på den internationella arenan). De ställer sig bakom demokratiska och moraliska värderingar, men anser att det inte kan uppfyllas på den internationella arenan. En analys av en sådan argumentering i min studie hade varit väldigt relevant. Dock hade detta krävt ett mycket större förarbete då detta är tre separata tänkares tankar. Mycket arbete hade gått åt till att rekonstruera och implementera deras tankar till ett gemensamt argument och hade skett på bekostnad av min analys av Bjolas och Curtins argument, vilka mycket skickligt på egen hand formulerar en precis argumentation om hemlig diplomati. En analys av de realistiska tankarna vore dock ett rimligt nästa steg för min studie.

Ett liknande förhållande föreligger för en kantiansk syn och hemlig diplomati. Jag har inte stött på någon som ställer upp lika utförliga modeller som Bjola och Curtin om hemlig diplomati, men det verkar finnas utrymme även för ett kantianskt försvar för hemlig diplomati i annan litteratur. Wim Dubbink (2007) för att den nederländska statens syn på transparens i förhållande till företags samhällsansvar är felaktig. Detta är inte diplomati, men de moralteoretiska tankarna bör gå att överföra även till denna arena. Kort sagt går hans resonemang ut på att Nederländerna använder transparens endast som ett medel för att uppnå andra mål, att få stater att öka sitt samhällsansvar. Att främja transparens i detta fall vore inte ett moraliskt handlande i sig och bör därmed undvikas. Dubbink understryker istället att man bör få företag att motivera rättfärdigheten i sitt handlande. Detta skulle i många fall betyda att företag presenterar transparent fakta för att bevisa sitt rättfärdiga handlande, samtidigt som man främjar en mer moralisk företagsanda. Krav på

transparens främjar ingenting förutom just transparens. Ett liknande resonemang borde kunna föras om diplomati. Det är inte orimligt att tänka sig att även diplomater bör handla efter, och redogöra för, moraliska övertygelser. Om transparens inte är en del av det moraliska handlandet, bör det ej heller efterlevas.

Tony Pfaff & Jeffery Tiel (2004) formulerar ett argument som bygger på Kants kategoriska imperativ och kontraktsteorin. De använder dessa teorier för att rättfärdiga spionage och argumenterar för att vi alla lever under ett "samtyckeskontrakt" med både den egna, och utomstående stater. Tanken bygger på att vi alla har gett vårt samtycke till staten att bestämma över oss och staten måste i sin tur skydda oss från utomstående hot, vilket skulle rättfärdiga utövandet av spionage. Vi är genom vår rationalitet medvetna om detta och kan via vår frihet välja att byta medborgarskap, vilket gör att vi har gett vårt samtycke till andra stater att spionera på oss, då vi genom vår rationella frihet har valt att vara en del av detta system. Det är inte orimligt att utöka detta resonemang till att innefatta även hemlig diplomati. Vi skulle då ha gett vårt samtycke till att stater agerar hemligt med varandra i vårt intresse, vi avsäger oss rätten till viss information i det diplomatiska arbetet för vår egen säkerhets skull. Är man inte nöjd med detta kan man välja att vara en del av en stat som agerar på ett mer öppet diplomatiskt sätt.

Båda dessa resonemang hade kunnat bli ett intressant argument för hemlig diplomati. Speciellt intressant vore det att se vilka implikationer kontraktsteorin kan få för inomstatlig politik. Av samma anledning som ovan har jag dock inte haft möjlighet att inkludera dessa tankar i min studie, men även här vore det ett rimligt nästa steg för min studie. Speciellt då de utilitaristiska tankarna som Curtin och Thompson utgår ifrån kan ses som en motstående moralisk tanke till föregående, då det implicerar att allt handlande kan vara rätt om utgången är god, oavsett olika samhällskontrakt eller om själva handlandet anses god eller ej. (Curtin. 2014; Thompson. 1999)

Metod

Då jag ska analysera argument blir mitt metodval naturligt nog en argumentationsanalys.

Författarna är inte enhetliga i hur de presenterar sin argumentation, vilket kan göra det svårt för

mig att döma dem på ett likvärdigt sätt. Därför kommer jag att utföra en rekonstruktion av deras argument, där de moralteoretiska tankarna och författarens egna resonemang framgår tydligt.

Jag kommer att göra detta genom att redogöra för de premisser och slutsatser som föregår argumentet. Eftersom författarnas texter är tesdrivande kommer jag att förutom att i min analys arbeta efter frågor som "Varför?" (varför är handlingen önskvärd) även utgå från frågor som "Vem? Vad? Hur? När? Var?" när jag preciserar premisserna. Då svaret på "varför?" ofta formuleras som "det är önskvärt att..." eller "handlingen är moralisk försvarbar om..." har de sin utgångspunkt i de moraliska teoribildningarna. De nästkommande frågorna är de som författaren fokuserar mer på och är det som avgör i vilken kontext handlandet är önskvärt (exempel: "dödande av seriemördare är moraliskt försvarbart, men endast om det utförs av staten" Staten ger alltså svaret på "vem?"). Det är därför främst dessa premisser som ger svar på om det går att dra slutsatsen om handlandet även är önskvärt i andra kontexter än endast diplomatin. (Björnsson. 2009. 119-120)

När jag rekonstruerar författarnas argument är det även viktigt att jag följer välvillighetsprincipen och principen om författarens intentioner, alltså att jag tar med och förtydligar vaga eller tvetydiga premisser och slutsatser, men är noga med att jag inte lägger till egna premisser eller slutsatser. (Friberg-Fernros. 2008. 88-89). Eftersom min analys går ut på att dra egna slutsatser som inte var författarens avsikt får jag inte frestas i rekonstruktionen att lägga till egna premisser som skulle underlätta min analys, poängen är att jag ska analysera författarens resonemang, inte mitt egna resonemang. Därmed är dessa principer viktiga för rekonstruktionen, men kommer sedan att frångås i den resterande analysen.

Efter en sammanställning av premisserna som leder fram till argumentet ska jag undersöka om de även är relevanta på andra områden. Jag ska alltså se om det är, givet premisserna, rimligt att dra slutsatsen att argumentet får implikationer på andra områden än vad som var författarens intention. Ett exempel:

P₁: Antalet döda bör hållas på lägsta möjliga nivå.

P₂: Genom att döda seriemördare minskas det totala antalet döda människor.

P₃: Staten kan döda.

Premisserna leder fram till slutsatsen/argumentet

A: Staten bör döda seriemördare.

Det finns dock inget i premisserna som säger att det måste vara just staten som måste utföra dödandet. Enligt premisserna vore det fortfarande moraliskt försvarbart att döda seriemördare om det istället var privatpersoner som gjorde detta. Författarens intention var att legitimera dödsstraff för seriemördare utfört av staten, men givet de premisser som hen presenterar är det lika rimligt att dra slutsatsen att det även är legitimt för andra aktörer att döda. Läger man dock till en premiss får man en annan situation:

P₄: För att undvika godtycklighet, bör en demokratisk vald auktoritet utföra dödandet av seriemördare.

Nu kan man inte längre dra slutsatsen att även vanliga individer eller andra odemokratiska aktörer får döda seriemördare. Jag måste alltså analysera alla premisser *oberoende* av varandra. Även om *P₁-P₃* inte motsätter sig att individer får döda seriemördare så gör *P₄* det, och därmed kan jag ej längre dra den slutsatsen. Man kan dock dra slutsatsen att även kommuner och landsting får utföra dödandet av seriemördare, då dessa är demokratiskt valda auktoriteter. Min analys kommer att utföras på detta sätt och jag tar därmed inte ställning till hållbarheten i argumenten och premisserna, utan ser bara om premisserna kan leda till andra slutsatser än endast den som författaren har dragit. Jag gör inte heller någon bedömning hur relevanta premisserna är för argumentet som författaren presenterar, utan ser *endast* om de är relevanta för andra områden. Detta gör att jag inte kan bortse från någon av författarens premisser som hen drar sina slutsatser utifrån, även om jag själv anser att de är helt irrelevanta för dennes argumentation. (Björnsson. 2009. 34-44)

När jag har konstaterat att premisserna kan få implikationer för andra politikområden ska jag försöka klargöra mer specifikt *vad* implikationerna är. Då måste jag ta hänsyn till alla argumentets

premisser. Även om det kan vara upp till endast en premiss om argumentet *kan* få implikationer för andra områden eller ej, är det alla premisser sammantaget som klargör för *vad* dessa implikationer kan vara. I föregående exempel är det P_3 som gör att argumentet *kan* få ytterligare implikationer än det som argumentet tar upp. Däremot är det P_4 som har den mest avgörande betydelsen för exakt *vad* dessa implikationer kan vara (eller snarare inte kan vara). Det är även väldigt viktigt att jag håller mig inom premissernas ramar, hur de är formulerade är av extrem vikt här. Argumentationen i exemplet legitimerar statligt dödande av seriemördare, men inte av våldtäktsmän. Detta kan tyckas självklart här, men dessa skillnader är ofta mycket mer otydligt formulerade än i exemplet.

Författarna i min studie lägger alltså fram olika skäl (premiss) som leder till en slutsats som legitimerar diplomatiskt hemligt agerande. Mitt jobb är att se om de skäl som presenteras även kan legitimera hemligt agerande inomstatligt. Jag kommer alltså arbeta utifrån frågeställningarna: Med vilka skäl försvarar författaren hemlig diplomati? (F1) Går det att dra andra slutsatser inomstatligt än vad författaren gjort utifrån dessa skäl? (F2) Hur kan dessa slutsatser se ut? (F3). För min studie skulle man kunna se följande exempel på resonemang:

P_1 : Stater bör minska antalet döda.

P_2 : Aktörer i väpnad konflikt kan döda många människor.

P_3 : Hemliga samtal mellan aktörer i väpnad konflikt kan minska antalet döda.

P_4 : Dessa aktörer kan vara stater.

Detta leder författaren till slutsatsen:

S : Hemliga samtal bör upprättas mellan krigförande stater.

Premisserna P_1 - P_4 är de skäl som leder författaren till sin slutsats S . Därmed har jag svarat på första frågan. Nu ska jag alltså se om skälen är tillräckliga för att isolera argumentet till diplomatin. P_1 - P_2 konstaterar att det finns aktörer som dödar och att staten bör minska antalet döda. P_3 konstaterar att hemliga samtal kan minska dödandet. Det är P_3 och P_4 som gör att författaren drar slutsatsen att hemliga samtal bör upprättas mellan krigförande stater. Ingen av dessa motsätter dock att det

även kan finnas andra aktörer inom en stat som dödar. Svaret på andra frågan är därmed ett ja.

De dödande aktörerna i P_2 skulle kunna vara två minoriteter inom en stat som är i väpnad konflikt med varandra, då kan man dra slutsatsen att staten bör upprätta hemliga samtal mellan minoriteterna för att minska dödandet. Denna slutsats skulle inte strida mot P_4 då premissen inte *utesluter* andra aktörer förutom staten, den kan vara en del av många andra dödande aktörer. Premisserna legitimerar alltså hemliga fredssamtal mellan krigsförande stater *samtidigt* som det legitimerar hemliga samtal mellan staten och minoriteter i väpnad konflikt, vilket alltså skulle vara mitt svar på tredje frågeställningen. Märk väl att det endast är hemliga samtal som legitimeras. Man kan visserligen misstänka att även andra hemliga metoder för att minska dödandet kan anses legitima, men detta är inget som författaren tar upp och skulle jag dra en sådan slutsats har jag därmed lagt till egna premisser och då går jag ifrån syftet med min studie. Min slutsats kan alltså endast utgå från de skäl författaren presenterar och får inte gå emot något av skälen eller den slutsats författaren själv drar.

Författaren skulle dock ha kunnat slå samman P_2 och P_4 till följande premiss:

P_2 : Stater i krig med annan stat dödar orimligt många människor.

Då skulle jag inte längre kunna dra slutsatsen att även inhemskt hemligt agerande är legitimt. Författaren skulle visserligen fortfarande anse att staten bör minska antalet döda, men att det endast är krigsförande stater som dödar orimligt mycket människor, premissen utesluter alltså alla andra aktörer. Är staten inte i krig dödar den därmed inte tillräckligt mycket människor för att det ska anses vara legitimt att minska det med hemliga samtal. Jag kan alltså inte dra slutsatser som går emot de skäl författaren presenterar för sin slutsats. Är ett av skälen till dennes argument att endast stater i krig dödar orimligt många människor kan jag inte dra slutsatsen att staten genom hemliga samtal bör minska antalet döda som minoriteter i väpnad konflikt orsakar, även om alla andra skäl/premissar talar för detta. Svaret på min andra frågeställning skulle alltså vara nej och något svar på min tredje fråga skulle därmed inte finnas.

Presenterar författaren flera resonemang, lägger fram olika premisser, som leder till olika slutsatser där premisserna till de olika slutsatserna inte har någonting med varandra att göra kommer jag att dela upp premisserna utefter de slutsatser författaren drar. I min studie kommer författarna att presentera olika moralteoretiska resonemang och slutsatser av typen:

P₁: Dödande är fel.

S₁: Stater bör inte döda.

Detta begränsar dock inte argumentet till diplomatin, så författaren utvecklar sitt resonemang med:

P_{2.1}: Krigande stater dödar många människor, vilket är fel.

P_{2.2}: Samtal mellan stater kan leda till fred.

S₂: Stater bör främja diplomatiska samtal mellan stater för fred.

Båda resonemangen är en del i författarens argumentation men kan samtidigt stå helt vitt skilda. I min studie kommer P₁ och S₁ att styra vilka slutsatser jag kan dra, jag kan inte legitimera statligt dödande alls. Utgår jag endast från premisserna i P₂ kan jag dock dra slutsatsen att när två stater krigar bör den starkare staten snabbt och hänsynslöst besegra den andra staten, eftersom detta kan minska den totala mängden människor som dör jämfört med ett långt och utdraget krig. Detta skulle dock gå rakt emot P₁ och en sådan slutsats vore därmed felaktig. P_{2.1} utgår underförstått från det föregående resonemanget. P₁ och P_{2.1} skulle därmed egentligen kunna redovisas tillsammans, detta gör dock varken författaren och ej heller jag då de olika premisserna tjänar olika syften. P₁ syftar till att fördöma statligt dödande och P_{2.1} syftar till att legitimera fredssamtal, eftersom jag ska försöka dra slutsatser om inomstatligt agerande är det relevant för mig att vidhålla separationen mellan premisser om diplomati och moral, det underlättar för min analys då det endast är det tidigare som kan ha en inverkan om jag kan dra slutsatser om inomstatligt agerande. Dock är de moraliska premisserna med och bestämmer vad jag kan dra för slutsatser, de kan alltså inte bortses

i min studie, och det passar då att redovisas separat. Exemplet här är dessutom väldigt förenklat, skulle alla författarens premisser och slutsatser i min studie redovisas samtidigt blir det svårt att se vilka premisser som leder till vilken slutsats, analysen blir oöverskådlig, att dela upp olika premisser och slutsatser var för sig blir då ett naturligt steg.

Jag kommer arbeta på detta sätt när jag analyserar argumenten i min studie. Att jag drar mina slutsatser på detta vis gör att jag inte tar ett normativt ställningstagande mot författaren, jag misskrediterar inget av dennes skäl till sin argumentation eller dennes slutsatser. Jag kan därmed inte heller dra egna slutsatser som går emot författarens slutsats, det skulle vara att argumentera mot författaren. Det kan dessutom tyda på att jag har misstolkat eller missat något av de skäl denne ger för sin slutsats. Att jämföra mina slutsatser med författarens blir alltså ett test för att se hur väl jag har utfört min analys. Jag måste därför vara tydlig med att redovisa författarens slutsats.

Analys

Corneliu Bjola

F1: Hur ser argumenten för diplomatisk demokratisk stängdhet ut?

Bjolas argument bygger på moraliska teorier av Putnam och Kornprobst (Bjola 2013). Putnam anser att när man ska fatta moraliska beslut kan man inte söka vägledning endast i universella principer. Moraliskt ställningstagande görs inte i det abstrakta, utan med hänsyn till den problematiska situation man står inför. Han erkänner att det finns vissa grundläggande värden, men att dessa alltid ställs i förhållande till fakta. När man kombinerar dessa får man moraliskt handlande. Moralen är dessutom inte oföränderlig över tid. Nya situationer ger nya ställningstaganden vilket förändrar moralen, nya paradigmer uppstår. Putnams moral är alltså väldigt kontextbunden, och hänvisar därför inte till någon grundläggande moralisk princip, det skulle styras av den kontext man råkar befinna sig i just då (Bjola. 2013. 89-90).

Kornprobst har en liknande syn, men är mer fokuserad på individen och psykologisk i sin natur. Kornprobst anser att människor genom socialisation och erfarenhet bygger upp universella principer som bl.a. formar de normer som människor agerar utefter. Dessa ligger sedan till grund

för hur individer agerar i särskilda situationer. De universella principerna ligger till grund för hur individen tolkar den situation denne ställs inför och agerar därför som vägledare i situationen. Dessa principer ligger som grund till allt mänskligt handlande, men när det gäller moral och diplomati betyder det att diplomater genom socialisation och erfarenhet tänker utifrån vissa moraliska principer, vilket vägleder denne i de faktiska situationer denne ställs inför (Bjola. 2013. 90-91).

Resonemanget ovan går att sammanfatta till Bjolas moralteoretiska premisser P_1 som leder till slutsatsen S_1 :

$P_{1.1}$: Universella moraliska principer är alldeles för abstrakta för praktisk vägledning.

$P_{1.2}$: De universella principerna kan agera som vägledande, men måste anpassas efter fakta.

$P_{1.3}$: Nya situationer kan förändra den moraliska paradigmen.

$P_{1.4}$: Individer socialiseras in till olika moraliska övertygelser.

$P_{1.5}$: Moralsikt handlande kan få oanade konsekvenser.

S_1 : Hemligt (diplomatiskt) agerande är normativt försvarbart om det får stöd av moraliskt relevanta principer, vilka besitter en rimlig uppbackning av tillgänglig fakta och aktörerna kritiskt reflekterar över de bredare implikationerna för det (diplomatiska) arbetet. (Bjola. 2013. 91)

Föregående premisser sammanfattar de moralteoretiska tankarna Bjola utgår ifrån. De har ingen koppling alls till diplomatin men är som sagt relevanta att redovisa ändå. Jag har skrivit diplomatin inom parantes i S_1 då han inte hämtar stöd för detta i dessa premisser utan försöker legitimera hemligt agerande i sig. Tar jag bort termen "diplomatiskt" här kan jag använda denna slutsats som vägledande för vilket hemligt agerande inomstatligt som argumentet kan legitimera. Härnäst presenteras de premisser som gör att Bjola drar slutsatser om just diplomati:

$P_{2.1}$: Politiska ledare i väpnad konflikt kan komma överens om en lösning på konflikten genom samtal.

$P_{2.2}$: Politiska ledare med ett gemensamt intresse eller problem kan komma fram till en gemensam

lösning på detta genom samtal.

P_{2.3}: Politiska ledare kan återställa det politiska kapitalet mellan dem genom samtal.

P_{2.4}: Dessa samtal kan undergrävas av att ledarna kan tjäna politiska poäng genom att fördöma motståndaren.

P_{2.5}: Samtalen kan undergrävas av att ingen ledare vill öppet ge den andra vissa fördelar.

P_{2.6}: Samtalen kan undergrävas om ledarna inte ser tydliga vinster med samtalen.

P_{2.7}: Hålls samtalen hemliga försvinner incitamenten att fördöma den andra ledaren och att inte ge den andra vissa fördelar.

P_{2.8}: Hålls samtalen hemliga är det lättare för ledarna att se vinsterna med samtalen. (Bjola. 2013. 87)

S_{2.1}: Stängdhet underlättar fredsprocesser mellan stater.

S_{2.2}: Stängdhet underlättar en normalisering av mellanstatliga relationer, man återställer det politiska kapitalet mellan dem. (Bjola. 2013. 87)

Han går vidare:

P_{3.1}: Stater har en uttalad policy eller ställning om internationella frågor.

P_{3.2}: Stater kan ingå i samarbeten som går emot denna policy eller ställning, vilket skadar statens rykte och/eller förtroende. (Bjola. 2013. 87)

S₃: hemligt samarbete gör att staten undviker att förlora förtroende vid tillfällen då faktisk policymaking går emot statens uttalade officiella ambition.

Och slutligen:

P_{4.1}: Stater vill stärka sin diplomatiska profil.

P_{4.2}: Små stater har låg grad av uppfattad synlighet på den internationella förhandlingsarenan.

P_{4.3}: Små stater har ett begränsat spelrum för sina globala eller regionala ambitioner.

S₄: Små stater agerar hemligt diplomatiskt för att öka sitt diplomatiska inflytande genom att utnyttja sin unika position i den internationella arenan. (Bjola. 2013. 86-87, 89)

Bjola för alltså totalt fyra olika resonemang som tillsammans bildar ett normativt försvar för hemlig diplomati. Nu när rekonstruktionen är klar kan jag börja fokusera på slutsatserna och vilka slutsatser jag själv kan dra.

F2: Finns det något i argumenten i F1 som gör att de bör isoleras till diplomatin?

Premisserna i P_1 säger ingenting om diplomati utan det är alla premisser i P_2 - P_4 som är relevanta här.

P_2 berör olika sorters samtal mellan politiska ledare och understryker de positiva aspekterna att hålla samtalen hemliga, man kan lättare uppnå målen med samtalen. Bjola utgår från att dessa ledare är diplomater, men i hans resonemang som föregår slutsatsen använder han mer generella termer och talar om politiska ledare. Det är självklart att politiska ledare inte endast består av diplomater. Det kan röra sig om ledare för olika partier, olika ministrar (ledare för olika departement), ledare för politiska ungdomsorganisationer, eller t.o.m. ledare för minoriteter eller grupper som försöker påverka politiskt. Är någon av dessa politiska ledare i konflikt med varandra kan man dra slutsatsen att de bör upprätta hemliga samtal med varandra. Premisserna i sig skulle alltså inte motsätta inhemska implikationer av argumentet. Hade premisserna specifikt talat om diplomater skulle de inhemska implikationerna vara mycket mer begränsade. Är fokus att legitimera hemliga samtal och de enda som kan agera hemligt är diplomater från olika stater kan jag inte dra slutsatsen att olika partier inom en stat bör hålla hemliga samtal. Däremot kan konflikten mellan staterna ligga i att ena staten huserar en grupp eller minoritet som utgör ett problem för ena eller båda staterna. Det kan då ligga i båda staternas och minoritetens intresse att upprätta hemliga samtal där båda staterna och minoriteten finns representerade, finner man en lösning på problemet förbättras rimligtvis staternas relation till varandra. Det internationella organet OSCE:s arbete är ett bra exempel på detta (Kemp. 2001. 21-46). Detta får då inomstatliga implikationer för staten som huserar denna grupp.

P_{3.1} klargör att stater tar officiella ställningar om internationella frågor. *P_{3.2}* Klargör att stater kan ingå i samarbeten som går emot dessa uttalade ställningar vilket kan skada statens förtroende, detta kan vara förtroende inom staten eller från andra stater. Bjola drar då slutsatsen att själva samarbetet kan hållas hemligt så förtroendet hålls intakt. Man kan dock också dra slutsatsen att ens egentliga policy/ställning hålls hemlig, eller att delar i den hålls hemlig. Greklands korrupta banksystem hölls hemligt i och med införandet av euro i landet. Deras internationella ställning var att gå med i eurosamarbetet, men delar av dess policy om ekonomiska frågor hölls hemlig i och med att det korrupta banksystemet var hemligt. Eurosamarbetet krävde goda icke-korrupta statsfinanser, landet höll då delar av sin ekonomiska politik hemlig för att kunna ingå i samarbetet. Ekonomisk politik i detta fall var i allra högsta grad en internationell fråga, samtidigt som det fick implikationer inomstatligt då korruptionen kunde fortgå utan intervention. Det vore inte ett orimligt antagande att det internationella förtroendet för landets ekonomi hade varit lägre om detta hade varit känt från början och att Grekland i så fall hade fått vidta åtgärder mot korruptionen för att kunna ingå i eurosamarbetet. (Lapidus. 2011. 21 juni)

Med stöd i premisserna under *P₄* drar Bjola slutstaten att små stater ingår i hemliga samarbeten internationellt för att stärka sitt diplomatiska inflytande. Det kan dock finnas andra vägar att gå för att stärka eller skydda sitt diplomatiska inflytande som även kan få inhemska implikationer. Föregående exempel med Grekland kan vara relevant även här. Uppfattades landet ha låg synlighet på den internationella arenan och dess globala och regionala ambitioner ansågs vara låg kan man tänka sig att risken att andra stater skulle upptäcka deras korrupta banksystem också ha varit låg. Incitamentet att fortsätta hålla detta hemligt kan varit starka då ett offentliggörande dessutom skulle skada deras diplomatiska inflytande över ekonomiska frågor. Man kan alltså tänka sig en situation där en liten stat på hemlig väg gynnar eller missgynnar vissa inhemska aktörer om detta kan stärka statens diplomatiska profil. Incitamenten att hålla detta hemligt kan vara för att detta går emot andra inomstatliga aktörers intressen. Ett annat exempel skulle kunna vara ens stats ideologi. I fallet med Chile och USA under kalla kriget fanns det inomstatliga intressen i Chile att hålla socialistiska Allende från makten för att bibehålla goda relationer med USA. Visserligen gjordes detta med USA:s inblandning, men det hade varit svårt utan samarbetet med inhemska Chilenska aktörer (Downes & Lilley. 2010). Min poäng är att man kan tänka sig en situation där en

liten stat på hemlig väg försöker hindra vissa inomstatliga aktörer att få politisk makt då detta skulle skada statens anseende internationellt. Har staten låg synlighet internationellt och dess globala/regionala ambitioner är begränsade kan incitamenten för detta vara starka.

Jag kan nu konstatera att alla av Bjolas premisser även kan få inomstatliga implikationer.

F3: Givet ett nekande svar på F2, vad får detta för implikationer för andra politikområden?

Jag har nu konstaterat att Bjolas argumentation även kan få implikationer för staters inhemska politik, nu ska jag redogöra mer precist vad dessa implikationer kan vara. Här är det viktigt att jag inte frångår någon annan del av hans argumentation när jag drar mina slutsatser. Innan utgick jag om de premisser som gör att Bjola drar slutsatser om diplomatin även kan få inhemska implikationer, nu måste jag relatera dessa implikationer till hans resterande resonemang. P_1 får alltså ökad relevans här. Mer specifikt så ska jag relatera mina föregående exempel till S_1 med modifikationen att jag ser till hemligt agerande generellt, inte diplomatiskt hemligt agerande. Om jag inte gör detta riskerar jag att dra slutsatser som går emot fundamentala delar i Bjolas argumentation. Jag kan exempelvis inte legitimera hemligt valfuskande, då detta skulle riskera att skapa en norm om valfuskande vilket skulle gå emot S_1 som stipulerar att aktörerna måste kritiskt reflektera över de bredare implikationerna för de demokratiska valen.

I P_2 har jag redan dragit paralleller till inomstatliga konflikter mellan minoriteter eller mellan minoritet och stat, där det ligger i flera staters intresse att lösa konflikten. Före detta högkommissarien för OSCE, Van der Stoel, resonerar nästan exakt likadant som Bjola när han försvarar s.k. tyst diplomati, men fokuserar just på konflikter mellan minoriteter inom stater eller mellan minoritet och stat. Han fokuserar även mer på det förebyggande arbetet. OSCE är en internationell organisation bestående av en rad olika stater, dess arbete skulle därför kunna ses som diplomatiskt, men dess arbete får tydliga inhemska implikationer (Kemp. 2001. 21-46). Man skulle relativt lätt kunna se en situation med två grupper inom en stat i konflikt där representanter från en annan eller flera stater kan agera som medlare. Situationen med Bjolas exempel är nästintill identisk: spänningarna mellan parterna är väldigt stor, vilket gör att öppna samtal ofta följs av orimliga krav från båda parterna, stängdhet underlättar samarbetet då ingen riskerar att

”tappa ansiktet”. Målet med samtalen är säkerhet, vilket inte bara både den inhemska gruppen och staten som huserar gruppen vill uppnå, utan även omkringliggande stater. Det är relativt lätt att hitta moraliska universella principer som kan ge stöd för stänglighet i en situation som denna, värdet av säkerhet (och därav människoliv) överstiger med råge värdet av transparens. Man får inte glömma den kritiska reflektionen, hemliga förhandlingar inomstatligt kan uppfattas av den resterande befolkningen som djupt oetiskt och särbehandlande, speciellt om den konfliktbärande minoriteten uppfattas som illegitim av den resterande befolkningen. Detta behöver dock inte motsätta sig hemligt agerande i mitt exempel, är man medveten om problematiken kan man agera därefter, utan att behöva offentliggöra samtalen.

I P_3 tog jag ett exempel med Grekland som höll sin korrupta ekonomiska politik hemlig för att kunna ingå i det internationella eurosamarbetet, denna slutsats kan jag dock inte dra om jag måste förhålla mig till S_1 . Detta system urgröp tillslut hela Greklands ekonomi och försatte landet i en djupgående ekonomisk kris, de som beslöt att hålla detta hemligt och tillåta korruptionen att fortsätta kan rimligtvis inte ha reflekterat tillräckligt över de bredare implikationerna av detta agerande. Det kan dock finnas andra sätt att hålla vissa policies om internationella frågor hemliga för att kunna ingå i internationella samarbeten som även kan få inhemska implikationer. Politiker kan istället för att ljuga rakt ut, ta en mer vag ställning när de formulerar vissa politikområden. De döljer sina egentliga ambitioner i vaga formuleringar. Miskimmon (2013. 113-114, 157-164) argumenterar exempelvis för att Obama jämfört med Bush försöker projicera en mycket mer diffus bild av USA:s ställning och ambitioner i den internationella arenan, just för att främja samarbete och för att framtida policies inte ska gå emot dess önskvärda identitet. Genom dessa vaga formuleringar kan USA få det lättare att ingå i samarbeten med mellanöstern samtidigt som de rustar upp sin inhemska militär för att skydda sig mot hot i dessa länder. De ljuger inte rakt ut, men försöker ändå undanhålla sanningen, vilket kan ses som hemligt agerande. I all väsentlighet är detta redan en norm, att då kritiskt reflektera över vilka vidare implikationer agerandet får är därmed av litet värde. Denna slutsats kräver dock att de policyområden som formuleras på detta sätt både gynnar internationellt samarbete *samtidigt* som de får implikationer för inhemsk politik, vilket troligtvis inte är speciellt många områden.

I P_4 har jag också tagit exemplet med Grekland och även här fallerar denna slutsats när den relateras till S_1 . Mitt föregående exempel med Chile är här också problematisk. Att staten på hemlig väg systematiskt missgynnar vissa politiska aktörer riskerar tillslut att urgröpa hela det demokratiska systemet, det skulle inte klara den kritiska reflektionen av agerandet även om det på kort sikt skulle stärka landets diplomatiska profil. Man kan dock tänka sig en situation med stater i kris. Hotas staten av en inomstatlig kris som riskerar att gravt försämra statens diplomatiska profil kan det finnas situationer där hemligt agerande för att avvärja krisen är legitimt, om krisen inte är ett regelbundet återkommande problem inom staten. Råder det exempelvis starka inre motsättningar inom staten som riskerar att utmynna till ett inbördeskrig eller annan krissituation kan detta skada statens diplomatiska profil avsevärt och hemliga metoder för att motverka detta kan vara legitima att tillsätta. Är staten liten och inte har så stor synlighet på den internationella arenan ökar chanserna att krisen avvärjs utan omvärldens vetskap. Detta skulle klara den kritiska reflektionen nästan oavsett vilka hemliga metoder som används om denna kris inte är en vanligt återkommande företeelse inom staten.

Utifrån detta resonemang kan jag lista tre olika slutsatser om inomstatlig politik som Bjolas argumentation kan implicera:

S: Argumentet kan legitimera hemliga samtal mellan staten, grupper inom en stat som är i konflikt med, eller hotar andra stater, och den hotade staten.

S: Argumentet kan legitimera att staten formulerar en vag ställning om policyområden som både rör statens inhemska politik och diplomatiskt samarbete med andra stater om dessa är i konflikt med varandra.

S: Argumentet kan legitimera att små stater i ovanliga inhemska krissituationer vilken avsevärt kan skada statens diplomatiska ställning, vidtar hemliga åtgärder för att avvärja krisen.

Curtin och Thompson

F1: Hur ser argumenten för diplomatisk demokratisk stängdhet ut?

Denna modell försvarar stängdhet på utilitaristiska grunder. Ett exempel av Bentham kan vara på sin plats: Bentham ställde sig inte bakom dödsstraffet. Han såg dock nyttan i den avskräckande effekt dödsstraff kan ha. Hans lösning på hans dilemma var offentliga dödsstraff via giftinjektion. När brottslingen kollapsat skulle hen föras bort och i skymundan bli injicerad ett motgift. Brottslingen skulle sedan bli tillsagd att straffet för att avslöja denna hemlighet skulle vara döden via giftinjektion, utan motgift. Samma skulle bli sagt till vakterna som injicerade motgiftet. Detta sammanfattas som Benthams akustiska separation som skiljer på förhållningsregler och beslutsregler. Förhållningsregler är det som förtäljs till befolkningen i stort, vilket informerar om förhållandet mellan kriminellt agerande och straff (vad som är olagligt och vilket straff det ska ge). Beslutsregler är det som ligger till grund för auktoriteter för hur förhållningsreglerna ska appliceras (exempelvis praxis för domare). I Benthams analogi råder det en akustisk separation mellan befolkningen och auktoriteter, medborgarna informeras endast om förhållningsreglerna, ej om beslutsreglerna. I ett fullständigt transparent system skulle medborgarna även informeras om beslutsreglerna, ingen akustisk separation skulle råda och förhållningsreglerna och beslutsreglerna skulle i realiteten vara desamma. (Thompson. 1999. 189-190)

Idén om akustisk separation skulle alltså gå att använda för att legitimera hemligt agerande mellan demokratier. Enligt Thompson och Curtin råder det en konflikt mellan ansvarsutkrävande och effektivitet när demokratier behandlar hemligheter. Ökad öppenhet ökar möjligheterna för ansvarsutkrävande, men riskerar samtidigt att göra åtgärder som är tänkta att skydda demokratin verkningslösa (exempelvis terroristbekämpning). Man är inte beredd att överge något av målen, då båda anses viktiga i en demokrati. Man gör därför en avvägning så att båda uppnås på ett tillfredsställande sätt. Problemet kan exemplifieras med: om en policy hålls hemlig med motivet att den skulle röstas ner när den utsätts för den demokratiska processen, bör den också övergivas. Motargumentet är då: om ett offentliggörande av policyn riskerar den egna befolkningens säkerhet, bör den fortsätta hållas hemlig. Dock är dessa inte i alla fall motstående argument, hotas befolkningen av ett uppenbart hot borde opinionen rimligtvis vara för en policy som är till för att avvärja hotet, man kan teoretiskt sett uppfylla både ansvarsutkrävande och effektivitet till fullo.

Problemet är, som nämns i början av stycket, när policys i sin natur måste hållas hemliga för att kunna implementeras. Lösningen föreslås då, som sagt, vara en form av akustisk separation.

(Thompson 1999. 3-4)

Thompson och Curtin utvecklar detta resonemang och diskuterar olika regler för hur detta skulle te sig i en demokratisk kontext. Thompson fokus är på demokrati generellt och Curtin fokuserar på den representativa demokratin och diplomatin, närmare bestämt EU. De ställer upp olika kriterier för hur detta skulle fungera i praktiken. Curtin utvecklar och applicerar denna modell på en EU-kontext. Hon specificerar termen demokrati till representativ demokrati, då EU sedan Lissabonfördraget använder detta som en grundläggande princip för hur unionen ska fungera. Förfarandet hos en representativ demokrati kan på ett relativt smidigt sätt implementera Benthams akustiska separation och Thompsons princip. En representativ demokrati utgår redan från idén att vi på demokratisk väg inskränker vår egen omedelbara makt (Curtin. 2014. 3-5). Curtin ser dock ett problem med Thompsons princip. Det finns inte tillräckliga garantier att de riktlinjer man kommer överens om hur hemligheter ska hanteras följs. Lösningen föreslås då, förutom tydliga och öppna riktlinjer för vad som ska vara hemligt, även att en utvald del av de valda representanterna är med och beslutar hur varje specifik hemlighet ska hanteras, alltså beslutar om varje enskilt fall. För att undvika risken av läckor bör denna "hemlighetskommité" ej bestå av en för stor skara människor. Underförstått i Thompsons tankar är även att ingen hemlighet är permanent, alla hemligheter ska tillslut alltid offentliggöras, vilket också skulle regleras av de beslutade riktlinjerna (Thompson. 1999. 5-6). Modellen är alltså tänkt att garantera demokratiskt valda generella regler för hemlighetshandling och att inga enskilda fall särbehandlas på ett odemokratiskt sätt (Curtin. 2014. 11-12).

De utilitaristiska idéerna inom en demokrati och den akustiska separationen kan beskrivas med premisserna P_1 och leder Thompson till sin slutsats S_1 :

$P_{1.1}$: Ett agerande är moraliskt riktigt om det strävar efter att uppnå största möjliga nytta.

$P_{1.2}$: Hemlighetsmakeri kan effektivisera en demokrati.

$P_{1.3}$: Hemlighetsmakeri undergräver ansvarsutkrävandet i en demokrati.

P_{1.4}: Enligt utilitarismen vill man uppnå både hög effektivitet och högt ansvarsutkrävande samtidigt.

P_{1.5}: En form av akustisk separation kan användas för att uppnå detta.

S₁: Hemlighetsmakeri är berättigat endast om det är faktiskt berättigat i en process som i sig själv ej är hemlig. Förstahandshemlighetsmakeri (i en process eller om en policy) kräver andrahandsöppenhet (om beslutet att göra processen eller policyn hemlig). (hämtad och översatt ur Thompson. 1999. 185)

Ur Thompsons, men framförallt Curtins resonemang om hur detta är en diplomatisk demokratisk fråga kan man utläsa följande premisser och slutsats:

P_{2.1}: Demokratiska stater måste vidta vissa säkerhetspolitiska åtgärder för att skydda staten.

P_{2.2}: Dessa hot kräver internationellt samarbete mellan flera stater.

P_{2.3}: För att dessa åtgärder ska bli effektiva kan det krävas att policies och dokumentation som rör detta hålls hemliga.

P_{2.4}: Hemliga åtgärder kan undergrävas av läckor.

P_{2.5}: I demokratier är endast beslut som fattas på majoritärt vis legitima.

P_{2.6}: Demokratiska beslut ska föregås av öppen debatt.

P_{2.7}: Beslut om generella riktlinjer kan behöva anpassas efter varje specifikt fall.

S₂: Stater som ingår i ett säkerhetspolitiskt samarbete bör på öppet majoritärt vis besluta om: generella riktlinjer för när hemliga åtgärder får sättas in mot säkerhetspolitiska hot, vilka hemliga åtgärder som är legitima, när dessa åtgärder ska offentliggöras efter att de har använts och välja en relativt liten kommitté som på majoritärt vis beslutar hur varje specifik hemlig åtgärd ska hanteras innan den används.

F2: Finns det något i argumenten i F1 som gör att de bör isoleras till diplomatin?

P₁ behandlar endast de utilitaristiska tankarna om akustisk separation, de motsätter därför inte en applicering av argumentet utanför diplomatin. Premisserna i *P₂* är därmed de som kan isolera

argumentets implikationer till diplomatin.

$P_{2.1}$ och $P_{2.2}$ klargör att stater står inför olika säkerhetspolitiska hot som kräver ett internationellt samarbete för att skydda staten. Resterande premisser klargör att vissa demokratiska principer ska följas och varför hemlighetsmakeri kan vara önskvärt. Det är säkerhetspolitiska hot som motiverar stängdhet, vilka stängda metoder som anses legitima är enligt Curtin och Thompson upp till den demokratiska processen. Kan internationellt samarbete om säkerhetshot och regler kring detta få implikationer inomstatligt? Det korta svaret är ja. Internationellt säkerhetspolitiskt samarbete mellan stater kan mycket väl få implikationer för staters inhemska politik. Man kan exempelvis tänka sig att flera stater kommer överens om en gemensam terrorbekämpningspolitik där det ingår regleringar om hemligt agerande. Detta skulle exempelvis kunna röra gemensam lagstiftning om en hemlig övervakning av en minoritet som existerar inom alla stater i samarbetet. Thompsons och Curtins argumentation kan alltså få implikationer för inhemska politik.

F3: Givet ett nekande svar på F2, vad får detta för implikationer för andra politikområden?

Vad som bestämmer vilka argumentets implikationer kan vara styrs av de utilitaristiska tankarna i P_1 och det faktum att P_2 implicerar att de inhemska implikationerna regleras av flera stater i samarbete och måste följa den demokratiska processen. Enligt argumentationen kan stater endast legitimera hemligt agerande för att motverka säkerhetspolitiska hot och att dessa hot kräver internationellt samarbete, ingen stat kan alltså egenhändigt legitimera hemligt agerande, diplomati måste vara inblandat. Jag har dock redan konstaterat att detta inte stoppar att argumentet även kan få inhemska implikationer.

Enligt argumentet bör representativa demokratier på demokratisk öppen väg komma fram till generella riktlinjer om vad som bör hållas hemligt och hur hemligheterna ska hanteras och rösta igenom detta via staternas valda representanter. Det är alltså staters gemensamma aktioner mot säkerhetsmål som är i fokus. Dessa hemliga aktioner har även en gräns för hur länge de kan hållas hemliga, men har i övrigt inga restriktioner. Det är alltså olika organs hemliga arbetsuppgifter som beslutas om här (exempelvis staters underrättelseverksamheter, eller militär och polis). Dessutom ska en liten skara personer ur parlamentet i hemlighet fatta beslut om varje enskilt fall som det

hemliga organet lägger fram, de kan alltså besluta att offentliggöra hemligheten, göra ändringar i den eller kort och gott godkänna den direkt. Enligt detta resonemang är det i dagsläget endast EU som berörs av argumentationen, då detta är det enda internationella samarbetet i världen idag som har direktdemokratiskt valda representanter i ett gemensamt parlament.

Argumentet har ingen tydligt avgränsad definition på vad som anses falla in under säkerhetspolitik. En för vid definition här kan exempelvis legitimera inrättandet av en hemlig polis som skulle kunna på hemlig väg övervaka, förhöra och fängsla personer som av dem anses vara ett hot mot staten. Tanken är dock att detta skulle hindras av den öppna debatt som föregår ett beslut och att riktlinjerna för hemligt arbete fattas av majoritetsbeslut. Detta ger ett skydd mot mycket olika radikala åtgärder, men ger inte fullgott skydd åt olika minoriteter inom staterna. Man kan tänka sig en situation med en minoritet inom staterna som på fördomsfulla och oriktiga grunder målas upp av både staterna och befolkningen som ett hot mot dem. Det är då inte orimligt att dra slutsatsen att en hemlig polis kan inrättas med syftet att övervaka, förhöra och fängsla personer inom den stigmatiserade minoriteten, även om beslutet fattas på majoritärt vis och föregås av öppen debatt.

Denna majoritetens diktatur hindras inte heller av att en utvald del av de demokratiska representanterna röstar om den hemliga polisens arbetsmetoder. Även om minoriteten skulle finnas representerad här kan de helt enkelt röstas ner. Kravet på en tidsgräns för hemligheter skulle dock kunna ge skydd åt minoriteten här. Blir den hemliga polisens arbete tillslut öppet för granskning måste de förhålla sig till de regler som det resterande rättsväsendet har. Detta kan dock effektivt kringgå genom att gränsen kan ligga så absurt långt fram i tiden att den i realiteten blir verklös. Ett agerande som detta hindras inte heller nämnvärt av andra lagar rörande minoritetens rättigheter. Även om deras rättigheter skyddas i lag kan detta kringgå i de generella riktlinjerna om hemligheter, de är i sin natur till för att kringgå flera av de annars så viktiga demokratiska principerna. Detta behöver inte heller motsätta sig den utilitaristiska principen om att agerande ständigt ska uppnå största möjliga nytta. Anser befolkningen i stort att agerandet är gott, kan detta mycket väl legitimera agerandet, då minoriteten är just en minoritet och även om den lider skulle den totala lyckan ändå öka. Det finns dock vissa gränser. Det är svårt ur detta synsätt att legitimera dödande, då detta skapar oändligt mycket lidande för den som dör och enormt mycket för

personer i dess närhet, detta skulle endast legitimeras om dödandet av en person räddar livet på flera andra. Utgör inte minoriteten ett direkt reellt hot mot den större delen av befolkningen får de ej heller dödas.

Man bäddar även för korruption med ett system som detta. Eftersom en liten utvald "hemlighetskommitté" beslutar om varje hemligt fall ligger i realiteten all makt hos dem. Även om de endast har en beslutande makt och därmed inte får göra ändringar i förslaget finns det starka incitament att göra det ändå, då de enda som skulle få reda på det är organet som ska utföra uppgiften. Det finns inte heller några incitament att hålla sig inom de generella riktlinjernas ramar, eller ens inom säkerhetspolitiska frågor då, igen, ingen utom det verkställande organet skulle få veta något. Skyddet mot detta agerande är de allmänna valen, vilket gör att kommitténs medlemmar byts ut regelbundet. Även detta kan dock bli helt verklöst då kommittén kan besluta att på hemlig väg utöva valfusk och säkra sin position inom kommittén. Detta oligarkiliknande styre kan delvis försvaras på utilitaristiska grunder, speciellt i kommittémedlemmarnas egna ögon. Då deras lycka sannolikt ökar enormt mycket, kan det mycket väl kunna leda till att den totala andelen lycka även ökar. Jämfört med föregående exempel är kommitténs agerande dock mycket mer inskränkt, då de består av så få medlemmar. För att agerandet ska kunna legitimeras på utilitaristiska grunder får de inte agera på sådant sätt att befolkningens lycka minskar utan att deras lycka ökar enormt mycket, så den totala lyckan sammantaget ökar.

Utifrån detta resonemang kan jag alltså dra två slutsatser om vad Curtin och Thompsons argumentation får för implikationer för inhemsk politik:

S: Argumentet kan legitimera statliga hemliga åtgärder mot minoriteter inom staten.

S: Argumentet kan legitimera att en hemlig internationell kommitté på hemlig väg beslutar om inhemsk politik hos medlemsstaterna som kommittén representerar, och som inte nödvändigtvis handlar om säkerhetspolitik, ej ligger i staternas egentliga intresse och som kan gå emot demokratiska spelregler.

Slutsats

Enligt min analys får båda argumenten i min studie implikationer inomstatligt som inte var författarens intention. Jag kan därmed konstatera att det är ytterst svårt att på demokratisk väg argumentera för diplomatisk stängdhet utan att det även får implikationer för andra delar av staten. Det är dock viktigt att påpeka att variansen på implikationerna är stor. Det är exempelvis inte särskilt kontroversiellt att Bjolas argument kan legitimera hemliga förhandlingar mellan stater och minoriteter i konflikt, detta får även empiriskt stöd, OSCE:s arbete kan ses som exempel på detta (Kemp. 2001.21-46). Att Thompsons och Curtins argumentation kan legitimera ett oligarkliknande styre kan däremot ses som direkt skadligt för den demokratiska staten. Detta oligarkstyre skulle dock begränsas kraftigt av den utilitaristiska moralen. Min studie pekar alltså visserligen på att det är svårt att argumentera för stängd diplomati utan att ta hänsyn inhemskt, men dessa implikationer kan hållas under rimlig kontroll.

Även de två andra slutsatserna som jag kan dra om inhemsk politik utifrån Bjolas argumentation är väldigt avgränsade. Den andra slutsatsen jag drar av Bjolas argument får även den empiriskt stöd. Miskimmon (2013. 113-114, 157-164) argumenterar för att politiska ledare ofta formulerar vaga eller ambivalenta narrativ för att kunna anpassa sig smidigare efter hur det politiska läget förändras, både inhemskt och internationellt. För att detta ska få reella inhemska implikationer krävs det dock att politikområdet som politikern uttalar sig om har en tydlig koppling till både inhemsk och internationell politik. Min tredje slutsats här är så pass smal och situationen så orimlig att den i praktiken endast är av teoretiskt intresse, den har inget empiriskt stöd alls. Befinner sig en liten stat i en sådan krissituation finns det säkerligen dessutom andra incitament för hemligt agerande än för att upprätta statens diplomatiska ställning. Vad som skiljer Bjolas argumentation mot Thompsons och Curtins är att Bjola ställer upp mycket tydligare mål med vad stängdheten ska uppfylla (exempelvis fredsförhandlingar). Thompson och Curtin betonar mestadels effektivitet och säkerhet, men har en ganska generell definition av dessa. En subjektiv tolkning kan därmed legitimera ett stort antal hemliga förfaranden. Det är mycket svårare att tolka termen fredsförhandlingar på ett sätt som inte var Bjolas intention. Sammanfattningsvis är Bjola relativt duktig på att isolera implikationerna av sin argumentation till diplomatin. De slutsatser jag kunde dra av hans argumentation var tämligen avgränsade med tanke på alla de olika diplomatiska

situationer vari han legitimerar hemlig diplomati.

Även mina slutsatser om Curtin och Thompsons argumentation har visst empiriskt stöd. För att se stater som har beslutat att på hemlig väg förfördela vissa grupper eller minoriteter behöver man inte leta länge. Exempelvis genomfördes det i Sverige under lång tid tvångssteriliseringar av olika grupper, framförallt förståndshandikappade, som i vissa fall skedde utan att personen i fråga var medveten om ingreppet (SOU 2000:20 15-17, 32-33). Det finns dock mindre stöd av liknande hemliga åtgärder mot grupper eller minoriteter som ett resultat av internationellt samarbete mot säkerhetsfrågor, där åtgärderna beslutats av direktvalda representanter av befolkningen i medlemsstaterna. Som sagt står EU i dagsläget som ensam kandidat, det gör dock inte min slutsats mindre relevant. Man kan diskutera om de främlingsfientliga och islamofobiska strömningarna inom Europa kan komma till uttryck på liknande sätt om EU inför den modell som Curtin och Thompson förespråkar.

Min andra slutsats om Curtins och Thompsons argumentation är det svårare att hitta empiriskt stöd för, då oligarkier, eller oligarkiliknande styre oftast uppstår av ekonomiska eller militära krafter eller ur andra sorters diktaturer, ej genom en demokratisk process (Melville. 2011). De demokratiska principerna torde sätta stopp för en sådan utveckling. Dock kvarstår det starka incitamentet för "hemlighetskommittén" att fatta beslut baserat i egenintresse eller göra en subjektiv tolkning av vad som är bra för staten. Sammantaget får man säga att både Bjola och Curtin och Thompson för en relativt skicklig argumentation, då jag inte har kunnat dra slutsatser om inhemsk politik utan att samtidigt inkludera diplomatin på något sätt.

Min studie pekar på att normativa antaganden om diplomati kan få tydliga implikationer även för inhemsk politik. Vad jag dock inte diskuterar så utförligt i min studie är hur det motsatta förhållandet ser ut, alltså vad normativa antaganden om inhemsk politik kan få för implikationer för diplomatin eller mellanstatliga relationer generellt. Man kan tänka sig att det finns argument som fokuserar på inomstatligt hemligt agerande. Kan argument för hemlig diplomati få inomstatliga implikationer kan man misstänka att även det motsatta förhållandet kan föreligga.

Jag kommer även fram till att det främst inte berodde på moralteoriernas utformning i argumenten som var viktigast i vilka implikationer argumenten får för inhemsk politik. Visserligen hindrade det mig att exempelvis dra slutsatsen att stater kan hålla korrupcion inom statsfinanserna hemlig, men främst var det diplomatins starka koppling till inhemsk politik som gjorde att jag kunde dra slutsatser om denna arena.

Referenslista

Adelmann, M. (2004). *Quiet Diplomacy: The Reasons behind Mbeki's Zimbabwe Policy*. *Africa Spectrum*, 39(2), 249–276.

Bauhr, M. Grimes, M. (2012). *What is Government Transparency? New Measures and Relevance for Quality of Government*. University of Gothenburg: Göteborg

Berglund, S. Goldmann, K. Sjöstedt, G. (1986) *Democracy and Foreign Policy. The Case of Sweden*. Gowe Publishing Company: Aldershot. Brookfield.

Bjola, C. (2002) *Moving the signpost: Good governance and development in the context of public access to information*. *Romanian Journal of European Affairs*. 2(2), 42-60.

Bjola, C. (2013) *The ethics of secret diplomacy: a contextual approach*. *Journal of Global Ethics*. 10(1), 85-100. doi: 10.1080/17449626.2013.858761

Curtin, D. (2014) *Overseeing Secrets in the EU: A Democratic Perspective*. *Journal of Common Market Studies*. 52(3), 684-700. doi: 1111/jcms.12123

De Fine Licht, J. (2014) *Magic Wand or Pandora's Box? How transparency in decision making affect public perceptions of legitimacy*. (Doktorsavhandling, Göteborg Studies in Politics, 136). Göteborg: Göteborgs universitet, statsvetenskapliga institutionen.

Downes, A. B. Lilley, M. L. (2010) *Overt Peace, Coverrt War?: Covert Operation and the Democratic Peace*. *Security Studies*. 19(2), 266-306. doi: 10.1080/09636411003795756

Dubbink, W. (2007). *Transparency Gained, Morality Lost*. *Business and Society Review*, 112(2), 287–313. <http://doi.org/10.1111/j.1467-8594.2007.00298.x>

Hollyer, J. R., Rosendorff, B. P., & Vreeland, J. R. (2011). Democracy and Transparency. *The Journal of Politics*, 73(04), 1191–1205. <http://doi.org/10.1017/S0022381611000880>

Kemp, W. A. (2001) *Quiet Diplomacy in Action: the OSCE High Commissioner on National Minorities*. Kluwer Law International: Haag

Kerr, P. Wiseman, G. (2013) *Diplomacy in a Globalizing World*. New York, Oxford: Oxford University Press.

Lapidus, A. (2011, 21 juni). *Därför är grekiska folket rasande*. Expressen. Hämtad 2015-03-06, från: <http://www.expressen.se/nyheter/dokument/darfor-ar-grekiska-folket-rasande/>

Melissen, J. (2005). *The New Public Diplomacy : Soft Power in International Relations*. New York: Palgrave Macmillan.

Melville, A. Y. (2011). *Oligarchy*. International Encyclopedia of Political Science. 1739-1743 Sage Publications: Thousand Oaks, CA. doi: <http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.4135/9781412959636.n399>

Miskimmon, A. O'Loughlin, B. Roselle, L. (2013) *Strategic Narratives: Communication Power and the New World Order*. Routledge: New York, Abingdon.

Piotrowski, S. J. (2014). *Transparency A Regime Value Linked With Ethics*. *Administration & Society*, 46(2), 181–189. <http://doi.org/10.1177/0095399713519098>

Pfaff, T. Tiel, J. R. (2004) *The Ethics of Espionage*. *Journal of Military Ethics*. 3(1), 1-15. doi: [10.1080/15027570310004447](http://doi.org/10.1080/15027570310004447)

ReNEUAL (u.å.) *Welcome to ReNEUAL – the Research Network on EU Administrative Law*. Hämtad

2015-03-10, från <http://renewal.eu/>

SOU 2000:20. *Steriliseringsfrågan i Sverige 1935 - 1975 Historisk belysning - Kartläggning – Intervjuer*. Lund

Stiglitz, J. E. (1999). *On Liberty, the Right to Know, and Public Discourse: The Role of Transparency in Public Life*. Oxford Amnesty Lecture: Oxford.

Thompson, D. F. (1999). *Democratic Secrecy*. *Political Science Quarterly*. 114(2), 181–93. doi: 10.2307/2657736

Transparency International. (2015). *FAQS on corruption*. Hämtad 2015-03-06, från http://www.transparency.org/whoweare/organisation/faqs_on_corruption/9/

Universiteit van Amsterdam. (u.å.). *mw. Prof. D.M. (Deidre) Curtin*. Hämtad 2015-03-10, från <http://www.uva.nl/over-de-uva/organisatie/medewerkers/content/c/u/d.m.curtin/d.m.curtin.html>

University of Oxford. (u.å.). *Prof Corneliu Bjola*. Hämtad 2015-03-10, från http://www.qeh.ox.ac.uk/people/arDetails?qeh_id=BJO1CF3251

Van Ham, P. (2010). *Social Power in International Politics*. Routledge: New York, Abingdon.

Zuccolotto, R., & Teixeira, M. A. C. (2014). Budgetary Transparency and Democracy: The Effectiveness of Control Institutions. *International Business Research*, 7(6), 83. <http://doi.org/10.5539/ibr.v7n6p83>